

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جايي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa. 61570
טל: 03-6243215 tel: פקס: 03-6244387 fax:
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جايي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	תליה רמתי, محامية	תליה רמתי, עו"ד

16.02.16

- דחוף! -

לכבוד:
האלוף רוני נומה
אלוף פיקוד מרכז
באמצעות דוא"ל: pniot-tzibur@mail.idf.il
ובאמצעות פקס: 02-5305741

מס' עמודים: 23

שלום רב,

הנדון: בית משפחת זיאד עאמר בשכם, נ.צ. - השגה בהולה

בשם מרשיי, מר אבו ג'עפר ת.ז. , מר אבו צאלחה ת.ז. , גבי חגאזי ת.ז. , מר א' כולאב ת.ז. , מר מכאווי ת.ז. , מר חברון ת.ז. , מר ערפאת ת.ז. , מר טבנגה ת.ז. ומטעם המוקד להגנת הפרט, הריני לפנות אליך בהשגה על כוונתך להחרים ולהרוס דירה בבניין בו מתגוררות משפחותיהם של מרשיי, כדלקמן:

1. ביום 05.02.16 נמסרה הודעה בדבר כוונה להחרים ולהרוס את הדירה בה התגורר עאמר, ת.ז. , וזאת מכוח תקנה 119 לתקנות ההגנה (שעת חירום), 1945 (להלן: **תקנה 119**). על פי ההודעה, צעד זה ננקט הואיל והנדון לקח חלק בהוצאתו אל הפועל של פיגוע ביום 01.10.15 במהלכו נרצחו שני בני אדם.

2. לפי ההודעה ניתן היה להשיג על ההחלטה עד ליום 10.02.16. ואולם, בשל הפגיעה הצפויה במרשיי ועל-מנת שלא לפגוע בזכותם להשמיע את טענותיהם בנדון, ביום 09.02.16 ומיד עם מינויה פנתה אליך הח"מ מיד בבקשה להארכת מועד להגשת ההשגה בשבוע ימים. במענה מיום 11.02.16 מסרה רס"ן סנדרה בית-און אופינקרו מלשכת יועמ"ש איו"ש כי ניתנת ארכה להגשת ההשגה עד ליום 16.02.16 בשעה 9:00, ומכאן פנייתי אליך.

3. מרשיי יטענו כי הכוונה להחרים ולהרוס את הדירה הנה פסולה, מהטעמים הבאים:

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جايي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 tel: פקס: 03-6244387 fax:
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جايي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

- א. כל מרשיי ייפגעו מן ההריסה למרות שאין הם קשורים כלל למעשיו הנטענים של עאמר ;
  - ב. ההחלטה מבוססת על תשתית עובדתית לקויה ולמצער נגועה בחוסר בהירות היורדת לשורשו של עניין, מאחר ו עאמר לא התגורר בדירה הצפונית בקומת הקרקע כנטען בהודעה ;
  - ג. להודעה לא צורפה הודעה או חוות-דעת בדבר אופן ביצוע ההריסה המתוכננת והשלכותיה על יתר הדירות בבניין רב קומות זה, על-אף שמידע זה מצוי בידיכם, נמסר דרך קבע בהליכים אלו והנו חיוני למיצוי זכות הטיעון ;
  - ד. הריסת בתים הנה פעולה אסורה, הפוגעת בזכויות יסוד של חפים מפשע ומנוגדת למשפט הבינלאומי ההומניטרי ;
  - ה. הריסת הדירה אינה מידתית לנוכח הפגיעה שצפויה להיגרם לדירותיהם של מרשיי ושכנים נוספים, וזאת בהסתמך על חוות דעת מומחה ממנה עולה שביצוע ההריסה צפויה לגרום נזקים כבדים ;
  - ו. הריסת דירת המגורים אינה מידתית לנוכח פגיעתה הרחבה בחפים מפשע, ובכלל זה באוכלוסיות פגיעות לרבות קשישה חולה וילדים, והיא מנוגדת לעקרון טובת הילד ;
  - ז. קיים ספק ממשי באם הריסת הדירה, אכן תביא להרתעה מפני ביצוע פיגועים נוספים.
4. לאור כל האמור, נבקשך להורות על ביטול ההחלטה האמורה ולהימנע מנקיטת אמצעים כלשהם כנגד הדירה בה התגורר זיד עאמר.

עיקר העובדות הצריכות לעניין :

5. דירת המגורים המיועדת להריסה מצויה בבניין בן תשע קומות המכיל 11 דירות מגורים. הבניין בנוי כך שארבעת הקומות הראשונות נמצאות מתחת למפלס הכביש, קומת הכניסה (היא הקומה החמישית) היא בגובה הכביש הסמוך, ומעליה עוד שלוש קומות מלאות וקומה חלקית. בבניין גרים כ-45 איש ואישה, מתוכם כ-15 קטינים ואישה קשישה הסובלת ממספר מחלות.

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جايي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215; פקס: 03-6244387
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جايي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

6. עניינה של ההשגה בהתלטתך להרוס את הדירה בה התגורר עאמר, המושכרת לו על ידי אביו מר עאמר, וממוקמת בקומת הכניסה לבניין עתיר ממדים זה. על פי חוות דעת מומחה, בעטיה של ההריסה המתוכננת צפויים להיגרם נזקים כבדים לבתייהם ולרכושם של מרשיי ובני משפחותיהם, המונים כ-35 תושבים מוגנים וביניהם לפחות כעשרה קטינים, כמפורט להלן:

א. מר אבו גיעפר, בן 29, מורה בבית ספר יסודי, מתגורר עם אישתו ובנו בן השלושה חודשים בדירה הצמודה לדירה המיועדת להריסה בקומת הכניסה ודירתו חולקת איתה קיר משותף;

ב. גבי חגי'אזי, קשישה כבת 90 המתקשה לתפקד בכוחות עצמה ומתקיימת מתרומות ומסיוע. דירתה ממוקמת ישירות מעל לדירה המיועדת להריסה. גבי חגי'אזי חולה בסרטן השד, ומזה שלוש שנים מטופלת בכימותרפיה ונמצאת במעקב מרפאה אונקולוגית. בנוסף סובלת גבי חגי'אזי מכאבים במפרקים בשל מחלת האוסטאופורוזיס;

מצ"ב אישור רפואי ומסומן כנספח א'.

ג. מר אבו צאלחה, עובד כפועל בניין, מתגורר עם אשתו ושתי בנותיו בנות השנה ושנתיים בדירה הסמוכה לדירתה של גבי חגי'אזי, בקומה הראשונה מעל לקומת הכניסה;

ד. מר עראפת, נהג משאית גלידה, מתגורר עם אשתו וחמשת ילדיהם בדירה המצויה ישירות מתחת לדירה המיועדת להריסה, בקומה הראשונה מתחת לקומת הכניסה;

ה. מר חברון, בן 62, עובד במסעדה, מתגורר עם אשתו ושלושה בנים בקומה השנייה מתחת לקומת הכניסה;

ו. מר טבנגה, עובד במאפיה, מתגורר עם אשתו וששת ילדיהם, אשר הצעיר בהם הוא פעוט בן שלושה חודשים, בדירה שבקומה השנייה מתחת לקומת הכניסה;

ז. מר מכאווי, מוכר ממתקים, מתגורר עם אשתו וילדיו בקומה השלישית מתחת לקומת הכניסה;

ח. מר כולאב, בן 50, עובד כפועל בעבודות מזדמנות, מתגורר עם אשתו וארבעת ילדיהם בקומת הקרקע של הבניין.

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جاي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 tel: 03-6244387 fax:
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جاي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	תליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

7. להשלמת התמונה יצוין כי מרשיי מתקיימים כולם בדוחק רב, וגרימת נזקים לבתיים עלולה להשאיר אותם ללא קורת גג. כמו כן, הבניין ממוקם בשכונת מגורים צפופה בסמיכות רבה לבניינים בסדר גודל דומה, כך שקיים חשש כי נזקים ייגרמו גם לבניינים אלו.

ההודעה בלתי ברורה ומבוססת על תשתית עובדתית לקויה:

8. בשל הפגיעה הקשה בזכויות יסוד, ובשל הנזק הבלתי הפיך הנגרם לבני המשפחה ולאזרחים בלתי מעורבים נוספים, שלא חטאו בדבר, נקבע כי החרמה והריסת בית לצרכי הרתעה לפי תקנה 119 יעשו אך ורק בכפוף להליך מינהלי ראוי, לרבות הקפדה על ביסוס עובדתי, מתן התרעה והזדמנות הוגנת לטיעון, ועוד (ר' בג"ץ 9353/08 **הישאם אבו דהים נ' אלוף פיקוד העורף** (מיום 05.01.09, פורסם בנבו)).

9. בענייננו נפל פגם מהותי בנוסח ההודעה, בעטיו כלל אין זה ברור איזו דירה בכוונתך להחרים ולהרוס. זאת לנוכח העובדה כי בעוד שהדירה בה התגורר זיד עאמר ממוקמת בצדו הדרום-מערבי של מפלס הכניסה, קרי הקומה החמישית בבניין, בהודעה שנמסרה למשפחה מצוין כי הדירה נשואת הצו היא הדירה הצפונית שבקומת הקרקע.

10. בנסיבות אלו מתעוררים בהליך זה חוסר בהירות וחוסר מסוימות היורדים לשורשו של עניין, עומדים בניגוד לחובת ההגיונות ותם הלב, ואף פוגעים בזכות הטיעון של מרשיי. לנוכח העובדה שמסוימות ההחלטה היא קריטית לביצועה ולמימוש זכויותיהם של מרשיי, הרי שדי בפגמים חמורים אלו כדי להביא לביטולה.

פגיעה בזכות הטיעון ודרישה למסירת פרטים נוספים:

11. כחלק אינהרנטי מהליך השימוע מוטלת על הרשות חובה למסור למי שעלול להיפגע מהחלטתה את מלוא המסמכים והמידע עליהם נשענת ההחלטה, שכן בהעדרם נפגעת באופן מהותי זכותו לשטוח את טענותיו, להתייחס למכלול ההיבטים והטענות הרלוונטיים ולהציג הסברים, עובדות ונתונים חלופיים לאלו שבידי הרשות. כך למשל קבע כב' הנשיא (בדימי) אי ברק ברע"א 291/99 ד.ג.ד. **אספקת אבן ירושלים נ' מנהל מס ערך מוסף**, פ"ד נח(4) 221, 232:

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جاي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 :פקס: 03-6244387
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جاي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

"זכותו של הפרט לעיין במסמכים המוחזקים בידי הרשות המינהלית ואשר שימשו אותה להחלטה בעניינו, היא ממושכלות היסוד של המשטר הדמוקרטי. זוהי "זכות העיון הפרטית", הנגזרת בעיקר מזכות הטיעון ומחובת המינהל לפעול בשקיפות (ראו זמיר בספרו הנ"ל, בעמ' 875-886). אכן, "הכלל העולה מן הפסיקה הוא, כי מסמכים שנתקבלו על ידי רשות ציבורית תוך כדי שימוש בסמכות שהוענקה לה על פי דין, צריכים להיות גלויים ופתוחים לפני הצד הנוגע בדבר."

ורי גם בג"ץ 7805/00 אלוני נ' מבקרת עיריית ירושלים, פ"ד נו (4) 577, 600, שם קבעה כב' השי' א' פרוקציה:

"בלעדי זכות העיון זכות הטיעון לעולם לא תהא שלמה. ובלעדי זכות הטיעון – החלטתה של הרשות המינהלית עלולה שלא להיות שלמה וללקות בפגם."

12. אין להכביר מלים על השלכותיה האפשריות של הריסת הדירה על מרשיי, בפרט לנוכח מיקומה הרגיש מבחינה הנדסית, בהיותה ממוקמת במרכז הבניין וחולקת קירות משותפים עם דירות נוספות. כמו כן, כפי שעולה מחוות דעת מומחה אליה אתייחס בהרחבה בהמשך, הבניין בנוי על קרקע רכה, מה שמגביר את ההשלכות ההרסניות כלפי דירות השכנים.

13. ואולם באופן מעורר דאגה, להודעה לא צורפה חוות דעת מטעמכם ואף לא פירוט של אמצעי ההריסה המתוכננים. כך גם לא נמסר מהם אמצעי הזהירות שבכוונתכם לנקוט על-מנת להבטיח כי לא ייגרמו נזקים כלשהם ליתר חלקי המבנה ומדוע יש לנקוט דווקא בהריסה מוחלטת ולא באמצעי פוגעני פחות ובטיחותי יותר. בנסיבות אלו, ההודעה הלקונית אינה עומדת בחובת הגילוי המוטלת על הרשות כחלק מחובתה לקיים שימוע כדין, והופכת את הליך השימוע לפורמלי בלבד וריק מתוכן.

14. יודגש כי תכניות ההריסה נמסרות דרך קבע כחלק מתשובתכם להשגות, ומן הראוי שתימסרנה עוד בשלב ההודעה על-מנת לאפשר לנפגעים להתייחס למידע זה, באופן החיוני לשם קבלת החלטה מושכלת המבוססת המתייחסת למלוא השיקולים הדרושים. כמו כן בבג"ץ 967/16 חרוב נ' מפקד כוחות הצבא נגדה המערבית (מיום 14.02.16, פורסם באתר

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جايي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 :פקס: 03-6244387
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جايي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

הרשות השופטת) קבע כבי השי א' רובינשטיין כי "חוות הדעת ההנדסית אינה חסויה ולכן אין מניעה להעבירה לעותרים, ואנו מניחים כי הועברה או תועבר ללא דיחוי". בנוסף, בתגובתה בבג"ץ 5839/15 סידר נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (מיום 15.10.15, פורסם בנבו. להלן: עניין סידר) צירפה המדינה מיזמתה את חוות דעת הנדסית, כך שאין כל הצדקה כי זו לא תימסר כחלק מהליך השימוע, כפי שמתחייב מכללי המינהל התקין.

15. בנוסף, באופן בלתי תקין לא נמסר חומר החקירה שעמד ביסוד ההחלטה, וזאת חרף העובדה שגם חומר זה נמסר כדבר שבשגרה בהליכים אלו.

16. לפיכך, הריני לבקש כי טרם מתן החלטה בהשגה תימסרנה למרשיי חוות דעת הנדסית ותכנית ההריסה המתוכננת, כך שיתאפשר להם להשלים את טענותיהם ולמקד את חוות הדעת מטעמם באופן קונקרטי וראוי בסיכונים הספציפיים הכרוכים בהריסה או איטום, ותאפשר גם לעמוד על מידתיות ההחלטה. כמו כן אבקש כי יימסר מלוא חומר החקירה בעניינו של זיד עאמר.

סכנה לשאר חלקי הבניין ולבניינים הסמוכים:

17. עפ"י הודעתכם בכוונתכם לבצע הריסה של הדירה הצפונית הממוקמת בקומת הקרקע, הגם שזו אינה הדירה והקומה בה התגורר זיד עאמר. ואולם ככל שבכוונתכם לדירה הדרום-מערבית שבמפלס הכניסה, הרי שמודבר בקומה החמישית בבניין, כשמתחתיה ומעליה ארבע קומות נוספות.

18. להשגה זו מצורפת חוות דעת מטעמו של מר נאסר אבו ליל, מהנדס אזרחי הרשום בפנקס המהנדסים והאדריכלים, מ.ר. 36846, ממנה עולה כי הריסת דירתו של זיד עאמר תגרום לקריסת חלקים אחרים בבניין ולנזק גדול לכל הדירות בו, לרבות דירות מרשיי, וכן תסב נזק לתשתיות חיוניות המשרתות את כל הבניין. חוות הדעת מציינת במפורש כי "הריסת הדירה נושא הדו"ח תגרום להריסת הקומות מעל הדירה (ארבע קומות) ותגרום נזק רציני לכל הבניין". מר אבו ליל מוסיף וקובע כי "ההריסה גם תגרום לפגיעה קשה בדירות הקיימות מתחת לדירה שתיהרס ותאפשר למים לחזור לתקרה ולקירות של הדירות התחתונות".

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جايي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 פקס: 03-6244387
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جايي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

19. בנוסף, חוות הדעת מתייחסת לאפשרות של איטום הדירה באמצעות בטון. מר אבו ליל קובע כי מילוי בטון העולה על עשרה ס"מ יוביל לקריסת הרצפה המשמשת כתקרת ביתם של מרשי ג'האד עראפת ומשפחתו בת שבע הנפשות.
מצ"ב חוות דעתו של מר אבו ליל ומסומנת כנספח ב'.

פגיעה חמורה בדירותיהם של שכנים בלתי מעורבים בעבר:

20. נסיון העבר מלמד כי החשש מפני פגיעה בדירותיהם של שכנים אינו עניין תאורטי, גם כאשר ההריסה מתבצעת באופן ידני וכלפי אלמנטים לא קונסטרוקטיביים. בהקשר זה יוזכר, כי בבג"ץ 4597/14 עואודה נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית (פורסם בנבו, מיום 01.07.14; להלן: עניין עואודה) התחייבתם להוציא את צו ההריסה לפועל רק ככל שתנוח דעתכם כי לא ייגרם נזק לדירות אחרות במבנה (ר' את דברי ב"כ המדינה בעמ' 4 לפרוטוקול הדיון מיום 30.06.14). אלא שלמרות התחייבות זו שאף עוגנה בפסק הדין, הריסת הדירה גרמה לנזקים לדירות שכנות.

21. גם ההתחייבות לפעול להקטנת הנזק שעלול להגרם לדירות שכנים כתוצאה מביצוע ההריסה שנדונה בבג"ץ 8066/14 אבו ג'מל נ' מפקד פיקוד העורף (פורסם בנבו, 31.12.14) התבררה כחסרת אחיזה במציאות. באותו מקרה, כתוצאה מההריסה נפגעו באופן חמור תשתיות ורכוש בדירה שכנה עד כי הפכה למסוכנת ובלתי ראויה למגורים.

22. אם לא די בכך, חרף התראות חוזרות ונשנות מצד ב"כ העותרת בבג"ץ 7081/15 עאמר נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (פורסם באתר הרשות השופטת, 12.11.15), הריסת הדירה באותו מקרה גרמה נזק כה כבד לשתי הדירות הנותרות בבניין עד כי הן הפכו למסוכנות למגורים והיה צורך להרוס את הבניין כולו. כמו כן ניזוקו קשות שתי דירות בבניין צמוד ונגרמו נזקים לשני בניינים סמוכים נוספים.

23. אירועים אלו המתרחשים שוב ושוב ומותירים משפחות שלמות ללא קורת גג, מלמדים כי חזקת התקינות של המעשה המנהלי כבר הופרכה, וכי קיים צורך מוגבר במסירת תכנית ההריסה וחוות הדעת ההנדסית לידי מרשיי ולאפשר להם לשלים את טיעוניהם עובר למתן החלטה שעלולה להחריב את ביתם ורכושם.

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جاي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 tel: פקס: 03-6244387 fax:
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جاي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

24. בד בבד יודגש כי בדיון שנערך ביום 14.10.15 בעניין סידר הנ"ל התייחסו שופטי בית המשפט העליון בחריפות לפסול שבגרימת נזקים מעין אלו, ובמילותיו של כב' הש' פוגלמן: "**הדברים שקרו לא היו צריכים לקרות...**". יצוין כי באותו דיון עמד ביהמ"ש העליון גם על האפשרות לחייב את המדינה לפצות שכנים שדירותיהם יינזקו כתוצאה מפעולות הריסה, וחובה זו אף עוגנה בפסק דינה של נשיאת ביהמ"ש העליון בבג"ץ 7040/15 **חמאד נ' המפקד הצבאי באזור הגדה המערבית** (נדון יחד עם בג"ץ 7081/15 הנ"ל, להלן: **עניין חמאד**) אשר קבעה בפסקה 58 כי "**אין מקום לסייג מראש את חובתם של המשיבים לשלם פיצויים לצדדים שלישיים...**"

האיסור על הריסת בתים:

25. הריסת בית משפחה מהווה צעד אכזרי ובלתי אנושי, הגורם טראומה קשה למשפחה ומותיר אותה חסרת כל, תוך פגיעה קשה בזכות הקניין ובזכות לקורת גג ובמצב של עקירה, העדר קורת גג ותלות מוחלטת בסביבתם. הריסה מהווה פגיעה מכוונת במי שלא פשע ומנוגדת לעקרונות יסוד מוסרי ומשפטי ראשון במעלה, על פיו "**לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות, כי אם איש בחטאו יומת**" (מלכים י"ד, ה-ו, ור' גם דברי כב' הש' חשין בבג"ץ 2006/97 **גנימאת נ' אלוף פיקוד המרכז**, פ"ד נא(2) 651, 654), ועל-כן היא אסורה מכל וכל.

26. יתר על כן, אין צורך להכביר במלים על פגיעתה של הריסת בתים בזכויות אדם מוגנות. הריסת בתים פוגעת בזכות לכבוד, בזכות לקיום בכבוד ובזכות לקניין. היות שהריסת הבית פוגעת בבני משפחה חפים מפשע, אשר לא היה במעשיהם כדי להביא להריסה, וממילא אין ביכולתם להשפיע על ההחלטה בנדון, פוגעת ההריסה פגיעה אנושה גם באוטונומיה של הרצון, ובהיות האדם אדון למעשיו ואחראי לתוצאות מעשיו (ר' והשווה עמ"מ 10/94 **פלונים נ' שר הביטחון**, פ"ד נג(1) 97, 107).

27. הריסת בתים אף מנוגדת למשפט הבינלאומי ההומניטרי, האוסר על ענישה קולקטיבית ועל פגיעה והרס של רכוש פרטי (ס' 33 ו-53 לאמנת ג'נבה הרביעית, ס' 46 לתקנות האג).

28. מלבד הקפדה יתרה על כללי המנהל התקין, על הפעלת הסמכות במקרה דנן לעמוד גם במבחני המידתיות, לאחר שבעל הסמכות ערך בחינה קפדנית ואיזון ראוי בין כלל

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جايي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 tel: 03-6244387 פקס:
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جايي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

האינטרסים העומדים על כף המאזניים (ר' בג"ץ 1730/96 סאלם נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, פ"ד נ(1) 353, 359; חוות דעתו של כב' השי מזוז בבג"ץ 7220/15 עליוה נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (פורסם באתר הרשות השופטת, 01.12.15)).

פגיעה בחפים מפשע:

29. כמתואר לעיל, במבנה הצפוי להפגע מן ההריסה מתגוררים עשרות אזרחים מוגנים, המשתייכים לאוכלוסיות פגיעות במיוחד ובהן קטינים וקשישה כבת 90 הסובלת ממחלת הסרטן ומאוסטאופורוזיס, ומשפחות במצב כלכלי קשה הנמצאות במאבק הישרדותי על פרנסתן. בנסיבות המקרה, ההחלטה להרוס את דירת המגורים של זיד עאמר אינה יכולה להיחשב סבירה או מידתית, שכן היא מסבה סבל רב לחפים מפשע ופוגעת פגיעה אנושה בכבודם ובזכויותיהם הבסיסיות ביותר של מרשיי ובני משפחותיהם.

30. כמו-כן, הפגיעה בדיירי הבניין, בעלי משפחות עם ילדים, מנוגדת לזכויותיהם של קטינים, אשר יפגעו כתוצאה מן ההריסה ולמחויבותיה של ישראל על פי האמנה בדבר זכויות הילד, בפרט לפי סעיפים 2(ב):

"ב. המדינות החברות ינקטו בכל האמצעים המתאימים להבטיח כי הילד מוגן מפני כל צורה של הפליה או ענישה על יסוד מעמדו, פעילויותיהם, השקפותיהם, או אמונותיהם של הורי הילד, אפוסטרופסיו החוקיים, או בני משפחתו."

וסעיף 38 לאמנה:

"א. המדינות החברות מקבלות על עצמן לכבד ולהבטיח כי יכובדו כללים של חוק הומניטרי בינלאומי החלים עליהן במצבים של מאבק מזוין, והנוגעים לילד.

ד. בהתאם למחויבותן על פי החוק ההומניטרי הבינלאומי להגן על אוכלוסייה אזרחית במהלך מאבקים מזוינים, ינקטו המדינות החברות כל צעד אפשרי כדי להבטיח הגנה וטיפול לילדים הנפגעים על ידי מאבק מזוין."

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جايي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 tel: פקס: 03-6244387 fax:
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جايي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

לעניין תחולת אמנות זכויות האדם בשטחים הכבושים ר' בג"ץ 769/02 הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל ואח' נ' ממשלת ישראל (פורסם בנבו, 14.12.06), והאסמכתאות שם.

ההחלטה אינה מידתית:

31. בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, לאור הפגיעה הקשה בזכויות יסוד, על יישומה של סמכות המפקד הצבאי בהתאם לתקנה 119 להיות מצומצם, בכפוף להפעלת שיקול דעת סביר ולמבחני המידתיות. וכך קבע בית המשפט העליון, בעניין עואודה הנ"ל:

"...בפרשו את [תקנה 119], צמצם בית משפט זה את יישומה וביצועה וקבע כי המפקד הצבאי מצווה להפעיל שיקול דעת סביר בהפעילו את סמכותו מכוחה ולפעול במידתיות. ... קביעה זו קיבלה משנה תוקף לאחר כינון חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. בית משפט זה קבע כי אף שהתקנה חוסה תחת פסקת שמירת הדינים, הרי שיש לפרשה ברוח חוקי היסוד [...] אין מחלוקת על כך שהפעלת הסמכות מכוח תקנה 119 פוגעת בזכויות אדם. היא פוגעת בזכות לקניין ובזכות לכבוד האדם. על כן, כפי שנפסק, הפעלת הסמכות נדרשת להיות מידתית."

32. בבג"ץ 769/02 הנזכר לעיל, הדגיש בית המשפט העליון כי נקודת המוצא לבחינת מידתיות ההחלטה היא זכותם של האזרחים התמימים:

"אלא שגם בתנאים הקשים של הלחימה בטרור, יש להקפיד על ההבחנה בין הלוחמים פורעי- החוק לבין האזרחים. זו, לענייננו, משמעותו של "המיקוד" בסיכול הממוקד. זו משמעותה של דרישת המידתיות שחברי הנשיא עוסק בה בהרחבה.

בכל הנוגע ליישום דרישת המידתיות, מדגישה נקודת המוצא הראויה את זכותם של האזרחים התמימים שאינם פורעי חוק. על מדינת ישראל מוטלת החובה לכבד את חייהם של אזרחי הצד שכנגד. על חיי אזרחיה חייבת היא להגן, תוך כיבוד חייהם של האזרחים שאינם נתונים לשליטתה האפקטיבית. כשזכותם של האזרחים התמימים לנגד עיננו, יקל עלינו להכיר בחשיבותן של המגבלות המוטלות על ניהול הסכסוך המזוין.

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جايي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 tel: פקס: 03-6244387 fax:
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جايي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

חובה זו היא גם חלק מן המערכת הנורמטיבית הנוספת החלה על הסכסוך המזוין. היא חלק מהקוד המוסרי של המדינה ומעיקרון העל של שמירה על כבוד האדם. (עמ' 61; ההדגשות הוספו, ג.ל.)

33. בענייננו, לא מתקיים קשר רציונלי בין האמצעי למטרה הנטענת, כלומר הרתעת מפגעים פוטנציאליים ושמירה על בטחון האזור. בשים לב לפגיעה האנושה בזכויות מרשיי ומשפחותיהם; אשר אין ביניהם ובין ביצוע העבירה כל קשר - נדרשת מידה גבוהה של הוכחה לגבי יעילותו של אמצעי כה חמור.

34. ואולם, לא רק שאין כל ראיה לכך שהריסת בתים אכן משרתת את המטרה המוצהרת של הפעולה, בפרט בנסיבותיו של מקרה זה, אלא שרשויות הבטחון בעצמן הגיעו בעבר למסקנה כי המדיניות של הריסת בתים של משפחות מפגעים, לא הוכיחה עצמה כמדיניות מרתיעה. לאור זאת, בשנת 2005 קיבל שר הבטחון את המלצות צוות שני, והחליט על הפסקת השימוש בסמכות לפי תקנה 119, כיוון שהאמצעי לא הוכח כאפקטיבי ונמצא כי נזקן של ההריסות עולה על תועלתן.

35. יוזכר כי בפסק הדין בבג"ץ 8091/14 המוקד להגנת הפרט נ' שר הבטחון (פורסם בנבו, מיום 31.12.14) נקבע על-ידי רוב שופטי ההרכב כי במקרים עתידיים של הריסת בתים יידרש הצבא להציג נתונים ומחקרים המצביעים על האפקטיביות הנטענת של הריסות הבתים כאמצעי הרתעה. וכך, דברי כבי המשנה לנשיאה רובינשטיין:

"...על גורמי המדינה לבחון מעת לעת את הכלי והתועלת שיש בו, לרבות עריכת מעקב ומחקר בסוגיה, ואף להביא בפני בית משפט זה לפי הצורך בעתיד, וככל הניתן, נתונים המצביעים על אפקטיביות האמצעי של הריסת בתים כהרתעה, במידה כזו המצדיקה את הנזק למי שאינם נחשדים או מואשמים..."

ור' גם פסקה 6 לפסק דינה של כבי השי חיות.

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جاي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 :פקס: 03-6244387
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جاي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

36. חרף הנתונים שהוצגו במעמד צד אחד בעניין חמאד, מן הראוי היה לבצע מחקר כאמור באופן מיידי ולא להמשיך במדיניות הריסת בתים שאינה מבוססת על בדיקה עובדתית ראויה לבחינת תוצאותיה. לפיכך, הנכם נדרשים שלא להרוס את דירתו של זיד עאמר או כל בית נוסף בטרם ייערך מחקר אשר תוצאותיו יוצגו בגלוי.

37. במקרה קונקרטי זה, הריסת דירת המגורים אינה עומדת בחובה לנקוט באמצעי שפגיעתו פחותה, בשל השלכותיה הקשות על עשרות מרשיי החשש, שכבר נמצא מוצדק, כי הדבר יפגע באופן חמור בבתייהם וברכושם. כמו כן, אין די בכך שצעד זה "עשוי" להגשים מטרות של הרתעה כנגד ביצוע מעשי אלימות נוספים. הנזק הוא ודאי וחמור, ואינו עומד גם במבחן המידתיות במובן הצר או בכללי המשפט הבינלאומי.

38. עוד יודגש כי העונש הכבד הצפוי לזיד עאמר באם יורשע, יש בו כדי להוות בפני עצמו הרתעה משמעותית של מפגעים פוטנציאליים. שימוש באמצעי נוסף של הריסת בתים, אמצעי שהוא פוגעני, בלתי הפיך ובעל השלכות מרחיקות לכת גם על בתייהם של שכנים נוספים שצפויים להפגע באופן ממשי ממהלך זה, מדגיש ביתר שאת את היותו ענישה נקמנית ותגובה מופרזת תוך פגיעה בחפים מפשע, שאינו יכול להיחשב מידתית בנסיבות העניין.

39. לא בכדי ציין כב' השי' פוגלמן בעניין סידר כי "הפעלת הסמכות מכח תקנה 119 מקום שבו לא הוכח בראיות מספקות כי בני משפחתו של החשוד היו מעורבים בפעילות העוינת- אינה מידתית." כך גם הרחיב לאחרונה כבוד השי' מזוז, אמנם בדעת מיעוט, בבג"ץ 8150/15 אבו-ג'מל ואח' נ' מפקד פיקוד העורף (פורסם באתר הרשות השופטת, 22.12.15):

"אני סבור, כי בחינת הפעלת הסמכות לפי תקנה 119 לאור עקרונות יסוד המתחייבים הן מעצם היותה של מדינת ישראל מדינה יהודית ("איש בחטאו יומת") ומדינה דמוקרטית (השוו: בג"ץ 73/53 "קול העם" נגד שר הפנים, פ"ד ז 871 (1953)) והן נוכח עקרונות משפטנו החוקתי, בעיקר בהיבטים של מידתיות, כמו גם לאור ערכים אוניברסליים. עקרונות אלה כולם מחייבים לדעתי את המסקנה, כי לא ניתן לנקוט בסנקציה מכוח תקנה 119 כלפי בני משפחה בלתי מעורבים, וזאת ללא קשר לחומרת האירוע ולתכלית ההרתעתית שביסוד השימוש בסמכות. לא למותר להעיר כי דומה שהעקרון התנ"כי של "איש

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جايي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 :פקס: 03-6244387
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جايي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

**בחטאו יומת" הוא אביו הרעיוני של האיסור במשפט הבינלאומי על ענישה
קולקטיבית... " (ההדגש הוספה, ג.ל.)**

40. יתרה מכך, לפגיעה בחפים מפשע ולענישה קולקטיבית גם תוצאות שליליות של הגברת העוינות והשנאה, והנחלת התחושה כי ישראל אינה מייחסת כל ערך לשלום ולרווחתם של תושבי השטחים, גם אם הנם חפים מפשע ואינם מעורבים בכל פעילות עוינת. פגיעה נרחבת וחסרת אבחנה כזו, בניגוד לפגיעה נקודתית באשמים ובראויים לעונש, עלולה להנחיל תחושות של ייאוש ונכונות להקרבה, ולא פחד וחשש. בכך עלול ההרס ללא אבחנה המתוכנן על ידכם לתרום לתחושה כי ממילא אין מה להפסיד ודווקא לפגוע באינטרסים הבטחוניים של ישראל ולעודד פעולות פגיעה נוספות. נראה שלא להתענה מכוון אמצעי זה אלא לריצוי דעת הקהל בישראל התובעת נקם.

שיהוי:

41. השיהוי בהחלטה להורות על הריסת הבית מעלה חשש כי מדובר בצעד שמונע משיקולים זרים. בית המשפט קבע בעבר כי ככל שיש כוונה להרוס בית על ההודעה להימסר לדיירים במועד קרוב ככל האפשר למועד הפיגוע (ר' למשל בג"ץ 6745/15 אבו חאשיה נ' המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית, מיום 01.12.15, פורסם בנבו). ההחלטה ניתנה תוך שיהוי של ממש ביחס למועד האירוע, ודי בעובדה זו כדי להביא לביטולה.

סיכום:

42. במקרה דנן אין יסוד או תכלית לגיטימית לשימוש בתקנה 119. ראשית, מנוסח ההודעה עולה כי נפלו פגמים וחוסר בהירות באשר למיקום הדירה שבכוונתכם להרוס. שנית, לא נערך בעניינם של מרשיי שימוע כדין ונפגעה זכותם להליך הוגן. שלישית, ההריסה צפויה לגרום לנזקים מרחיקי לכת ויתכן שאף בלתי הפיכים למבנה כולו ולמבנים סמוכים כמתואר בחוות דעתנו של המהנדס המומחה.

גבי לסקי ושות', משרד עורכות-דין
GABY LASKY & PARTNERS, LAW OFFICES

جاي لاسكي وشركاء, مكتب محاميات

רח' בן אביגדור 18, ת.ד. 57092, תל-אביב-יפו, 61570
18 Ben Avigdor St., P.O Box 57092, Tel-Aviv-Jaffa, 61570
טל: 03-6243215 tel: פקס: 03-6244387 fax:
Email: laskylaw@yahoo.com

Gaby Lasky, Adv.	جاي لاسكي, محامية	גבי לסקי, עו"ד
Lymor Wolf Goldstein, Adv.	לימור וולף גולדשטיין, محامي	לימור וולף גולדשטיין, עו"ד
Nery Ramati, Adv.	נרי רמתי, محامي	נרי רמתי, עו"ד
Talia Ramati, Adv.	טליה רמתי, محامية	טליה רמתי, עו"ד

43. יתרה מכך, הריסת בתים היא אמצעי אכזרי ובלתי הפיך, המנוגד למשפט המנהלי והחוקתי הישראלי כמו גם למשפט הבינלאומי, ואשר יעילותו מוטלת בספק. בנסיבות העניין, לא ניתן לראות שימוש באמצעי כה פוגעני כמידתי. זאת, בפרט מאחר שאין מחלוקת כי מרשיי ובני משפחותיהם אינם מעורבים באופן כלשהו במעשים המיוחסים למר זיד עאמר.

44. אשר על כן, אבקשך לחזור בך מן הכוונה להחרים ולהרוס את הדירה נשואת ההשגה. ככל שאין בכוונתך להיענות להשגה, אבקש כי טרם מתן החלטה סופית יימסר לח"מ מלוא החומר עליו נשענת כוונתך להוציא את צו ההחרמה וההריסה, ובכלל זה חוות דעת הנדסית, פירוט אודות תכנית ההריסה וחומר החקירה בעניינו של זיד עאמר.

45. כל עוד ההליכים בנוגע להחרמת הדירה והריסתה תלויים ועומדים, אין לנקוט בכל פעולה שתביא לפגיעה כלשהי בדירה. כמו כן, במידה שיוחלט לדחות השגה זו, יש בכוונת מרשיי לפנות בעתירה דחופה לבית המשפט העליון, ולצורך כך נבקש פרק זמן סביר, אשר במהלכו לא תינקט כל פעולה שתביא לפגיעה במבנה.

46. אין באמור לעיל כדי למצות את טענותיהם של מרשיי בנדון והם שומרים לעצמם את הזכות להשלים את טיעוניהם ככל הנדרש.

בברכה,

גבי לסקי, עו"ד

